

Nori Tone.

Spisal Vojeslav Molè-Spitignjev.

„aj sem jim storil, da me vedno pretepajo?“

Pri srcu mu je postalo hudo, da bi bil zbežal daleč odtod, daleč, pa sam ni vedel kam. Solze so se mu ulile po licu in glasno je zaihtel. In stekel je doli po bregu, skakal čez kamenje, spotaknil se dvakrat, trikrat, pa je zopet vstal in bežal, bežal. Ustavil se je pri reki.

Nad bregom se je belila koča; bila je siromašna, slamnata streha ji vsa razrita, namesto zlomljenih šip so zrle iz malih, udrtih oken umazane cunjje. Videti ni bilo nikogar, le iz notranjščine je bilo čuti zdajpazdaj glasen, surov smeh, včasi je zaklel vmes nizek moški glas . . .

„Smejejo se mi,“ je pomislil in je iznova zaihtel. Utrujen je bil; naslonil se je na veliko skalo in se zamislil. A misli so se mu menjavale neprestano, hitro, pred očmi so mu vstajali krohotajoči obrazi in bežali in videl je dvignjene pesti in grozeče poglede, a tudi to se mu je tajalo pred očmi . . . In za hip je postalo vse mirno, le srce mu je glasno utripalo . . . Zagledal se je v reko.

Voda je šumela in kipela, le v globokem tolmunu pod visoko skalo je bila mirna, prozorno zelena, da se je razločno videlo hrastovo deblo, ki je ležalo tam na dnu že leta in leta. Na nasprotnem bregu so se vzpenjale skale, nad njimi so se temnile črne smreke in zrle nemo, zamišljeno na reko.

Tu je stopil nekdo nad bregom iz kočice in zaklical z osornim glasom:

„Kam si se zopet izgubil, butec? . . . To-o-ne!“ . . .

Deček se je stresel in se potisnil bliže k skali, da ga oni ne bi zagledal.

„Zopet me išče,“ je zašepetal. „Zopet me bo tepel!“ . . .

Prestrašil se je in zrl z izbuljenimi očmi v vodo. Bežal bi, bežal, pa kam? . . .

Brat njegove matere — pa ga tako preganja! Kako je danes kričal nad njim! . . . „Nič ni bila vredna tvoja mati, vlačuga je bila, spečala se je z grajskim lovcem, pa je tebe dobila . . . Pa saj jo je Bog tudi kaznoval — na cesti je umrla brez Boga . . . In tebe

tudi ni bilo potreba na svet, ti pregrešni sad, da si sedaj v nadlego poštenim krščanskim ljudem . . . Ti tepec, norec!“ . . . In dvignil je pest nad njim in ga udaril, da se mu je ulila kri . . .

Tone ni poznal svoje matere, a težko mu je bilo, ko je govoril stric te njemu neumljive besede. In potem je vedno plakal in ihtel, a oni ga je bil in pretepal . . .

In spomnil se je, kako beže otroci na vasi za njim in kriče: „Oj, Tone! Nori Tone! . . .“

A odrasli so vpili nanj: „Sin vlačugarice!“

Pritiskal se je k skali, komaj si je upal dihati . . . In v glavi so se mu križale misli druga z drugo.

Oni na bregu je zaklel in stopil v kočo.

Tone si je oddahnil . . . Kako se ga boji tega strica! Le ded ga mnogokrat obvaruje njegovega srda. In kadar sta sama, mu vedno pripoveduje, da njegova mati ni bila zlobna, le preveč je verjela sleparju, ki jo je potem zapustil . . . „A ti tega še ne razumeš,“ je pristavil vselej in ga pogladil po laseh. „Revček si, Tone, sirota si! In jaz sem že star, kmalu bom umrl. Kdo te bo potem varoval?“ . . . Ej, ded je res dober, a stric je zloben . . . In ko ne bo več deda, kako bo potem? . . .

Tone je mislil in mislil in vedno tesneje mu je bilo pri srcu. Bežal bi bil, bežal . . .

Reka je šumela in se penila, nad njo so se vzpenjale skale, visoko gori so se temnile smreke . . .

Na bregu so se oglasili koraki in nekdo je zaklical: „Tone!“

Deček se je vzdramil iz misli in je ves strepetal . . . Kot blisk mu je švignila misel skozi glavo — pred očmi je videl grozečo pest, temne poglede . . . „Bežati moram!“ . . .

In stopil je . . . eden . . . dva koraka . . . zmanjkalo mu je tal . . .

„Tone!“ je zaklical oni glas močnejše.

Odgovorilo mu je zamolklo grgranje, oni na bregu ga ni mogel slišati.

Na bregu se je zdajci prikazala sključena starčeva postava, oprta na palico. Bil je ded. Ozrl se je na reko in je videl, kako so odnesli valovi nekaj belega med skalovje. Zaslonil si je z roko oči, a ni videl ničesar, že je izginilo za skalo.

„Tone, kje si? Jaz sem! Ded tvoj!“

Nihče se ni oglasil. Veter je zavel in starcu je zavihrala brada in ves se je stresel v temni slutnji . . .